

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Tertiam Partem Summæ Theologiæ. Cum Commentariis
Reuerendiss. D. Thomæ de Vio Caietani Cardinalis S. Sixti, Et Opvscvlis
Eivsdem In tres Tomos distinctis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

Qvaestio LVII. De ascensione Christi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72797](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72797)

- ¶ Primò, Vtrum fuerit conueniens Christum ascendere.
- ¶ Secundò, Secundum quam naturam conueniat sibi ascensio.
- ¶ Tertio, Vtrum propria virtute ascenderit.
- ¶ Quarto, Vtrum ascenderit super omnes cælos corporeos.
- ¶ Quintò, Vtrum ascenderit super omnes spirituales creaturas.
- ¶ Sexto, De effectu ascensionis.

ARTICVLVS PRIMVS.

Vtrum fuerit conueniens Christum ascendere.

g. di. 29. q. 3.
art. 1. Et op.
g. ca. 247. Et
op. 60. ca. 23.
princip.
lib. 2. con. 64.
87. 66. 10. 2.

AD PRIMVM sic proceditur. Videtur quòd non fuerit conueniens Christum ascendere. Dicit enim Philosophus* in 2. de Cæl. quòd illa, quæ optimo modo se habent, possident suum bonum sine motu: sed Christus optime se habuit: quia & secundum diuinam naturam est summum bonum, & secundum humanam naturam est summè glorificatus. ergo suum bonum habet sine motu: sed ascensio est quidem motus. ergo non fuit conueniens, quod Christus ascenderet.

¶ 2. Præter. Omne quod mouetur, mouetur propter aliquid melius: sed Christo non fuit melius esse in cælo quàm in terra: nihil enim accreuit sibi per hoc, quod fuit in cælo, neque quantum ad animam, neque quantum ad corpus. ergo videtur, quòd Christus nõ debuerit in cælum ascendere.

¶ 3. Præterea. Filius Dei humanam naturam assumpsit ad nostram salutem: sed magis fuisset salutare hominibus, quòd semper conuersaretur nobiscum in terris: unde ipse dixit discipulis suis Luc. 17. Venient dies, quando desideretis uidere vnum diem Filii hominis, & non videbitis. uidetur ergo, quòd nõ fuerit conueniens Christum ascendere in cælum.

lib. 14. cap. 3.
2. medi.

¶ 4. Præterea. Sicut Gregorius* dicit 14. Moral. corpus Christi in nullo mutatum fuit post resurrectionem: sed non immediate post resurrectionem ascendit in cælum: quia ipse dicit post resurrectionem Ioan. 20. Nondum ascendi ad patrem meum, ergo videtur quòd nec post quadraginta dies ascendere debuerit.

SED CONTRA est, quòd Dominus dicit Ioan. 20. Ascendo ad patrem meum, & patrem uestrum.

Alias per.

RESPONDEO. Dicendum, quòd locus debet esse proportionatus locato. Christus autem post resurrectionem, vitam immortalem, & incorruptibilem inchoauit. Locus autem, in quo nos habitamus, est locus generationis & corruptionis: sed locus cælestis est locus incorruptionis, & ideo non fuit conueniens, quòd Christus post resurrectionem remaneret in terris, sed conueniens fuit, quòd ascenderet in cælum.

AD PRIMVM ergo dicendum, quòd illud optime se habens, quòd sine motu possidet suum bonum, est ipse Deus: quia est omnino immutabilis, secundum illud Malach. 3. Ego Deus, & non mutor. Quælibet autem creatura est mutabilis, aliquo modo, ut patet per Augustin. * 8. super Genes. ad literã. Et quia natura assumpta a filio Dei, remansit creatura (ut patet ex his, quæ supra dicta sunt) non est in-

lib. 8. c. 14. l. 3.
2. 2. 1. 1.

F conueniens, si ei aliquis motus attribueretur.

AD SECVNDVM dicendum, quòd per hoc, quod Christus ascendit in cælum, nil ei accreuit, quatum ad ea, quæ sunt de essentia glorie, siue secundum corpus, siue secundum animam, tamen accreuit ei aliquid quantum ad loci decentiam, quòd est ad bene esse gloriæ: non quòd corpus eius aliquid, aut perfectionis aut conseruationis acquireret ex corpore cælesti: sed solummodo propter quandam decentiam: hoc autè aliquo modo pertinebat ad eius gloriã. Et de hac decentia gaudium quoddam habuit, non quidè quòd tunc de nouo de hoc gaudere inciperet, quando in cælum ascendit: sed quia nouo modo de hoc gausus est, sicut de re impleta: unde super illud Psalmi 15. Delectationes in dextera tua vsque in finem, dicit gloss. Delectatio & lætitia erit mihi in consessu tuo, humanis obtutibus subtracto.

G

AD TERTIVM dicendum, quòd licet præsentia corporalis Christi fuerit subtracta fidelibus per ascensionem, præsentia tamen diuinitatis ipsius semp adest fidelibus, secundum quòd ipse dicit Matth. ultimo, Ecce, ego uobiscum sum vsque ad consumationem sæculi. Qui enim ascendit in cælos, non deserit adoptatos, ut Leo Papa dicit: sed ipsa ascensio Christi in cælum, qua corporalem suam præsentiam nobis subtraxit, magis fuit utilis nobis, quàm præsentia corporalis fuisset. Primo quidem, propter fidei augmentum, quæ est de non uisus: unde ipse Dominus dicit discipulis suis Ioann. 16. quòd Spiritus sanctus adueniens arguet mundum de iustitia, scilicet eorum qui credunt, ut Augustinus, * dicit super Ioan. Ipsa quippe fidelium comparatio, infidelium est vituperatio: unde subdit, quia ad patrem vado, & iam non videbitis me: beati enim qui non vident & credunt. Erunt igitur vestra iustitia, de qua mundus argueretur, quoniam in me quem non videbitis creditis. secundo, ad spei subleuationem: unde ipse dicit Ioan. 14. Si abiero, & præparauero uobis locum, iterum veniam & accipiam vos ad me ipsum, ut ubi ego sum, & vos sitis. Per hoc enim, quòd Christus humanam naturam assumptam, in cælo collocauit, dedit nobis spem illuc perueniendi: quia ubi fuerit corpus, illuc congregabuntur, & aquilæ: ut dicitur Matthæ. 24. vnde & Michæ. 2. dicitur, Ascendit pandens iter ante eos. tertio ad erigendum charitatis affectum in cælestia: unde dicit Apostol. Colof. 3. Quæ sursum sunt querite, ubi Christus est in dextera Dei sedens: quæ sursum sunt sapite, non quæ super terram: ut enim dicitur Matthæ. 6. Vbi est thesaurus tuus, ibi est & cor tuum. Et quia Spiritus sanctus est amor, nos in cælestia rapiens, ideo Dominus dicit discipulis Ioann. 16. Expedi vobis ut ego uadam: si enim non abiero, paracletus non ueniet ad vos: si autem abiero, mittam eum ad uos: quòd exponens Augustin. * super Ioan. dicit, Nõ potestis capere Spiritum, quandiu secundum carnem nosse persistitis Christum. Christo autem discedente corporaliter, nõ solum Spiritus sanctus, sed & Pater, & Filius illis affuit spiritualiter.

¶ 2. Præter. Omne quod mouetur, mouetur propter aliquid melius: sed Christo non fuit melius esse in cælo quàm in terra: nihil enim accreuit sibi per hoc, quod fuit in cælo, neque quantum ad animam, neque quantum ad corpus. ergo videtur, quòd Christus nõ debuerit in cælum ascendere.

H

¶ 3. Præterea. Filius Dei humanam naturam assumpsit ad nostram salutem: sed magis fuisset salutare hominibus, quòd semper conuersaretur nobiscum in terris: unde ipse dixit discipulis suis Luc. 17. Venient dies, quando desideretis uidere vnum diem Filii hominis, & non videbitis. uidetur ergo, quòd nõ fuerit conueniens Christum ascendere in cælum.

I

¶ 4. Præterea. Sicut Gregorius* dicit 14. Moral. corpus Christi in nullo mutatum fuit post resurrectionem: sed non immediate post resurrectionem ascendit in cælum: quia ipse dicit post resurrectionem Ioan. 20. Nondum ascendi ad patrem meum, ergo videtur quòd nec post quadraginta dies ascendere debuerit.

AD QVARTVM dicendum, quod licet Christo resurgenti in uitã immortalẽ congrueret locus cælestis: tamen ascensionem distulit, ut veritas resurrectionis comprobaretur: vnde dicitur Act. 1. quòd post passionẽ suam præbuit seipsum viuum discipulis, in multis argumentis per dies quadraginta. Vbi dicit quãdam. * quia per quadraginta horas mortuus fuerat, quadraginta diebus se viuere cõfirmat. Vel per quadraginta dies

Trad. 91.
Io. ante
dum 101.

Trad. 91.
Io. post
dum 101.

Trad. 91.
Io. post
dum 101.

alias 577. dies tem pus * presentis saeculi, quo Christus in A ecclesia conuersatur, potest intelligi: quia homo constat ex quatuor elementis, & eruditur contra transgressionem decalogi.

¶ Super Quaestio 57. Art. secundum. Titulus, vt sonat lumen-- dus est. ¶ In corpore ponitur vna distinctio bimembris cum suis conclusionibus. Distinctio est circa ly secundum quod, & conclusiones sunt clarae. Vbi nota in hac materia, qd sicut sup positum diuinu passum est secundu naturam humanam, vt ly secundum, dicitur conditione n parientis, ita persona filij Dei est ille, qui ascendit in celum secundum naturam humanam, vt naturam ascendentem: & secundum naturam diuinam, vt causam ascensionis.

ARTICVLVS II.

Vtrum conueniat Christo ascendere in caelum secundum diuinam naturam.

AD SECVNDVM sic proceditur. Vt, qd ascendere in celum conueniat Christo fm diuinam naturam. Dicitur enim in Psal. 46. Ascendit Deus in iubilatione, & Deut. 33. Ascensor caeli, auxiliator tuus: sed ista dicuntur de Deo etiã ante Christi incarnationem. ergo Christo conuenit ascendere in celum secundum, quod Deus.

¶ 2. Praet. Eiusdem est ascendere in caelum, cuius est descendere de caelo, secundum illud Ioã. 3. Nemo ascendit in celum, nisi qui de caelo descendit, & Ephe si. 4. Qui descendit, ipse est, & qui ascendit: sed Christus descendit de caelo, non secundum quod homo, sed secundum, qd

turae, potest tamen ei metaphorice conuenire, prout scilicet dicitur, in cor hominis ascendere, qm cor hominis se subijcit, & humiliat Deo. Et eodem modo metaphorice dicitur ascendere, respectu cuiuslibet creaturae, ex eo, quod eam subiicit sibi.

AD SECVNDVM dicendum, quod ipse idem est, qui ascendit, & qui descendit (dicit enim August. in libro de Symbolo, Quis est, qui descendit? Deus homo quis est, qui ascendit? idem ipse Deus homo.) descendus tamen duplex attribuitur Christo: vnus quidem, quo dicitur descendisse de caelo, qui quidem attribuitur Deo homini, secundum quod Deus: non enim est iste descendus intelligendus secundum motum localem, sed secundum exinanitionem, qua cum in forma Dei esset, serui formam suscepit: sicut enim dicitur exinanitus non ex eo, quod suam plenitudinem amiserit, sed ex eo, qd nostram paruitatem suscepit, ita dicitur descendisse de caelo, non qd caelum deseruerit, sed quia naturam terrenam assumpsit in unitatem personae. Alius autem est descendus, quo descendit in inferiores partes terrae, ut dicitur Eph. 4. Qui quidem est descendus localis, unde competit Christo secundum conditionem humanam naturam.

AD TERTIVM dicendum, qd Christus dicitur ad patrem ascendere, in quantum ascendit ad consessum paternae dexterae: quod quidem conuenit Christo aequaliter secundum diuinam naturam, aequaliter autem secundum humanam, secundum quod infra dicitur.

ARTICVLVS III.

Vtrum Christus ascendit propria virtute.

AD TERTIVM sic proceditur. Videtur, qd Christus non ascendit propria virtute. Dicitur enim Marc. vi. qd Dominus Iesus postquam locutus est discipulis, assumptus est in celum. Et Act. i. dicitur, Videntibus illis eleuatus est, & nubes suscepit eum ab oculis eorum: sed illud quod assumitur, & eleuatur, ab alio videtur moueri. ergo Christus non propria virtute, sed aliena ferebatur in caelum.

¶ 2. Praet. Corpus Christi fuit terrenum, sicut & corpora nostra: corpori autem terreno, contra naturam est ferri sursum. nullus autem motus est ex propria virtute eius, quod contra naturam mouetur. ergo Christus non ascendit propria virtute in celum.

¶ 3. Praet. Propria virtus Christi est virtus diuina: sed motus ille non ut fuisse ex virtute diuina: quia cum virtus diuina sit infinita, motus ille fuisse in instanti, & sic non potuisset uidentibus discipulis eleuari in celum, ut dicit Act. i. ergo ut, quod Christus non ascendit propria virtute.

¶ SED CONTRA est, qd dicit Iu. 63. Tertia S. Thomae. Z 4

¶ Super Quaestio 57. Articulus 3.

Titulus clarus. ¶ In corp. ar. conclusio est: Christus ascendit in celum propria virtute. primo quidem diuina, secundo autem animae glorificatae, mouetur corpus, prout vult Declaratur conclusio, distinguendo in Christo naturam diuinam. & humanam, & subdividendo virtutem humanam in virtutem naturalem & virtutem gloriosam, & exclusam virtute naturali asserendo duas opiniones de radice virtutis gloriosae. s. vel ex parte lucis caelestis, vel ex parte beatitudinis aie. Et permixta prima opinione, quia beatitudo aie in dei participatione consistit, in se conclusio quo ad oes sui partes clarissima, ita qd expositione non eget. ¶ Aduerte hic, qd cum dicitur, Christum propria virtute gloriosae aie ascendisse in celum, non intelligit, nisi de ipso alio motu ascensionis virtutem in virtute gloriosae aie potuerit motu illo penetrare caelos, alia qstio est inferus tractanda.

li. 4. c. 7. circa prin. co. 9.

Op. 3. c. 247. & op. 90. c. 23.

Trad. 9. Jo. ante dicitur co.

Ep. inter hanc.

Inferus, & c. 176 in ord. dicitur med. co.

num medium, quod supra conexum supremi celi non invenitur.

D. 241. Ad hoc dicitur, quod sic supra naturam ordinem corpus Christi locatur supra conexum celi supremi, ita supra naturam ordinem, exercetur ibi in fine corporalis absque diaphano medio continuo visque ad oculum.

D. 119. Mirum est autem de sic obijcientibus ad concludendum. Dicant quod, quomodo tam Christus quam alij sancti post resurrectionem si in fra conexum celi continentur, auditionem incorporealem excercebunt, cum auditus fiat per medium aere, qui ibi non est, nec celum super vicem aeris quoniam non in quantum diaphano aer mediat in auditu, ut patet ex hoc quod absque diaphano in actu audimus, in tenebris constitutis nobis & sonante & sono. & rursum celi quasi are fusi sunt, ut non possint percipi, &c. Miramur hanc supernaturalia sunt in seculi, scientia sunt in seculi.

Caelo quod extra celum non est corpus, intelligendum est de corporibus in solis naturalibus constitutis, ut per probationes apparet.

AD TERTIUM dicendum, quod quamvis de natura corporis non sit, quod possit esse in eodem loco cum alio corpore: tamen potest hoc Deus facere per miraculum, quod in eodem loco possit esse cum alio corpore, sicut & fecit, ut corpus Christi de clauso utero beate Virginis exiret, & quod intrauit ianuis clausis ad discipulos, sicut dicit beatus Gregorius. Corpus ergo Christi simul potest esse cum alio corpore in eodem loco, non ex proprietate corporis: sed per uirtutem diuinam assistentem, & hoc operantem.

AD QVARTUM dicendum, quod nubes illa, non praebuit ad miniculum Christo ascendenti per modum uehiculi: sed apparuit in signum diuinitatis, secundum quod gloria Dei Israel apparebat super tabernaculum in nube.

AD QVINTUM dicendum, quod corpus gloriosum non habet ex principijs sue nature, quod possit in caelo aut supra caelum esse, sed habet hoc ex anima beata, ex qua recipit gloriam. Et sicut motus gloriosus corporis sursum, non est uolentis, ita nec quies uolentis: unde nihil prohibet ea esse sempiternam.

AD QVINTUM dicendum, quod corpus gloriosum non habet ex principijs sue nature, quod possit in caelo aut supra caelum esse, sed habet hoc ex anima beata, ex qua recipit gloriam. Et sicut motus gloriosus corporis sursum, non est uolentis, ita nec quies uolentis: unde nihil prohibet ea esse sempiternam.

AD QVINTUM dicendum, quod corpus gloriosum non habet ex principijs sue nature, quod possit in caelo aut supra caelum esse, sed habet hoc ex anima beata, ex qua recipit gloriam. Et sicut motus gloriosus corporis sursum, non est uolentis, ita nec quies uolentis: unde nihil prohibet ea esse sempiternam.

AD QVINTUM dicendum, quod corpus gloriosum non habet ex principijs sue nature, quod possit in caelo aut supra caelum esse, sed habet hoc ex anima beata, ex qua recipit gloriam. Et sicut motus gloriosus corporis sursum, non est uolentis, ita nec quies uolentis: unde nihil prohibet ea esse sempiternam.

AD QVINTUM dicendum, quod corpus gloriosum non habet ex principijs sue nature, quod possit in caelo aut supra caelum esse, sed habet hoc ex anima beata, ex qua recipit gloriam. Et sicut motus gloriosus corporis sursum, non est uolentis, ita nec quies uolentis: unde nihil prohibet ea esse sempiternam.

est, quod corpus Christi maiori refulget gloria. unde conuenientissimum est sibi, quod sit supra omnia corpora constitutum in alto. & ideo supra illud Eph. 4. Ascendens in altum, dicit gl. Loco & dignitate.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod sedes Dei dicitur esse in caelo, non sicut in continente, sed magis sicut in contento. unde non oportet aliquam partem caeli eo superiorem esse, sed ipsum esse supra omnes caelos, sicut & in Psal. 2. dicitur, Eleuata est magnificentia tua, super caelos, Deus.

AD SECUNDUM dicendum, quod locus habet rationem continentis. unde primum continens habet rationem primi locantis, quod est primum caelum. Intantum igitur corpora indigent esse in loco per se, in quantum indigent contineri a corpore caelesti. Corpora autem gloriosa, & maxime corpus Christi, non indigent tali continentia: quia nihil recipit a corporibus caelestibus. sed a Deo mediante anima. unde nihil prohibet, corpus Christi esse extra totam continentiam caelestium corporum, & non esse in loco continente: nec tunc oportet, quod extra caelum sit uacuum, quia non est ibi locus. Nec est ibi aliqua potentia susceptiua alicuius corporis: sed potentia illuc perueniendi, est in Christo. Quod autem Aristoteles probat 1. de

caelo quod extra caelum non est corpus, intelligendum est de corporibus in solis naturalibus constitutis, ut per probationes apparet.

AD TERTIUM dicendum, quod quamuis de natura corporis non sit, quod possit esse in eodem loco cum alio corpore: tamen potest hoc Deus facere per miraculum, quod in eodem loco possit esse cum alio corpore, sicut & fecit, ut corpus Christi de clauso utero beate Virginis exiret, & quod intrauit ianuis clausis ad discipulos, sicut dicit beatus Gregorius. Corpus ergo Christi simul potest esse cum alio corpore in eodem loco, non ex proprietate corporis: sed per uirtutem diuinam assistentem, & hoc operantem.

AD QVARTUM dicendum, quod nubes illa, non praebuit ad miniculum Christo ascendenti per modum uehiculi: sed apparuit in signum diuinitatis, secundum quod gloria Dei Israel apparebat super tabernaculum in nube.

AD QVINTUM dicendum, quod corpus gloriosum non habet ex principijs sue nature, quod possit in caelo aut supra caelum esse, sed habet hoc ex anima beata, ex qua recipit gloriam. Et sicut motus gloriosus corporis sursum, non est uolentis, ita nec quies uolentis: unde nihil prohibet ea esse sempiternam.

AD QVINTUM dicendum, quod corpus gloriosum non habet ex principijs sue nature, quod possit in caelo aut supra caelum esse, sed habet hoc ex anima beata, ex qua recipit gloriam. Et sicut motus gloriosus corporis sursum, non est uolentis, ita nec quies uolentis: unde nihil prohibet ea esse sempiternam.

AD QVINTUM dicendum, quod corpus gloriosum non habet ex principijs sue nature, quod possit in caelo aut supra caelum esse, sed habet hoc ex anima beata, ex qua recipit gloriam. Et sicut motus gloriosus corporis sursum, non est uolentis, ita nec quies uolentis: unde nihil prohibet ea esse sempiternam.

ascenderit super omnem creaturam spirituales. Eorum enim quae non dicuntur secundum unam rationem, non potest conuenienter fieri comparatio: sed locus non eadem ratione attribuitur corporibus, & spiritualibus creaturis, ut patet ex his, quae dicta sunt in prima parte. Ergo uidetur quod non possit dici Corpus Christi ascendisse super omnem creaturam spirituales.

¶ 2 Praet. Augustinus dicit in lib. de Vera relig. quod omni corpori spiritus praefertur: sed nobiliori rei sublimior debetur locus. ergo uidetur, quod Christus non ascenderit super omnem spirituales creaturam.

¶ 3 Praet. In omni loco est aliquid corpus, cum nihil sit uacuum in natura. Si ergo nullum corpus obtinet altiore locum, quam spiritus in ordine naturalium corporum, nullus locus erit super omnem spirituales creaturam. non ergo corpus Christi potuit ascendere super omnem spirituales creaturam.

SED CONTRA est, quod dicitur Ephes. 1. Constituit illum supra omnem principatum & potestatem, & supra omne nomen quod nominatur, siue in hoc seculo, siue in futuro.

RESPON. Dicendum, quod tanto altiori rei debetur altior locus, quanto est nobilior, siue debeat ei locus per modum contactus corporalis, sicut corporibus, siue per modum contactus spiritualis, sicut spiritualibus substantijs. Exinde enim spiritualibus substantijs debetur secundum quandam congruentiam locus caelestis, quod est supremus locorum, quia illae substantiae sunt supremae in ordine substantiarum. Corpus autem Christi, licet considerando conditiones naturae corporeae, sit infra spirituales substantias, considerando tamen dignitatem unionis, qua est personaliter Deo coniunctum, excellit dignitatem omnium spiritualium substantiarum. Et ideo secundum praedictam congruentiam rationem debetur sibi locus altior ultra omnem creaturam etiam spirituales. Unde & Greg. dicit in Hom. Ascensionis, quod qui fecerat omnia, super omnia sua uirtute ferebatur.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod licet alia ratione attribuat locus corporali & spirituali substantiae, tamen hoc est in utraque ratione commune, quod digniori rei attribuitur superior locus.

est quod ponitur ibi locatum pro loco, ita quod per ly omnem creaturam spirituales, intelligimus locum omnium creaturarum spiritualium. Secutus est enim Auctor uisatum modum loquendi, quo consueuimus dicere aliquem episcopum vel principem ascendisse super tales & tales, quod ascendit ad locum superiorem locis talium & talium. Unde sensus tituli est. an locus quo ascendit Christus, sit superior locis, in quibus sunt quaecumque spirituales creaturae.

¶ In corpore una conclusio: Corpori Christi debetur locus altior ultra omnem creaturam etiam spirituales. Probatur. Tanto altior locus rei debetur, quanto est nobilior: sed corpus Christi secundum dignitatem personale excellit omnes substantias spirituales. ergo &c.

¶ Circa hanc comparationem dubium occurrit. quoniam uana uideatur. nam supra conexum seu in superficie conuexa caeli empyrei non datur locus altior aut minus altus, cum sit perfecte sphaericus: collat autem ille esse angelos beatos, & corpus Christi illic esse, conclusum est ex articulo praecedenti.

¶ Ad hoc dicitur, quod licet secundum longitudinem diametri a centro ad circumferentiam nulla pars conuexae superficie corporis perfectae sphaerici sit altior alia, ut patet ex eo quod omnes lineae ducentur a centro ad circumferentiam sunt aequales: & secundum hunc sensum procedit dubium: si tamen eadem superficies conuexa consideretur ut ordinata ad aliquid unum in ea agendum (uerbi gratia ad exercendum actum iudicij) sic unus locus seu una pars eius inuenitur altior altera, iuxta approximationem ad solium principis sumitur enim pars illa solij ut altior, & reliquae ut inferiores sunt. Et sic diuina sapientia superficiem caeli empyrei, quamuis secundum se fecerit aequalem, secundum tamen quod uenit in uisum habitatio uis creaturaru.

¶ Ad hoc dicitur, quod licet secundum longitudinem diametri a centro ad circumferentiam nulla pars conuexae superficie corporis perfectae sphaerici sit altior alia, ut patet ex eo quod omnes lineae ducentur a centro ad circumferentiam sunt aequales: & secundum hunc sensum procedit dubium: si tamen eadem superficies conuexa consideretur ut ordinata ad aliquid unum in ea agendum (uerbi gratia ad exercendum actum iudicij) sic unus locus seu una pars eius inuenitur altior altera, iuxta approximationem ad solium principis sumitur enim pars illa solij ut altior, & reliquae ut inferiores sunt. Et sic diuina sapientia superficiem caeli empyrei, quamuis secundum se fecerit aequalem, secundum tamen quod uenit in uisum habitatio uis creaturaru.

¶ Ad hoc dicitur, quod licet secundum longitudinem diametri a centro ad circumferentiam nulla pars conuexae superficie corporis perfectae sphaerici sit altior alia, ut patet ex eo quod omnes lineae ducentur a centro ad circumferentiam sunt aequales: & secundum hunc sensum procedit dubium: si tamen eadem superficies conuexa consideretur ut ordinata ad aliquid unum in ea agendum (uerbi gratia ad exercendum actum iudicij) sic unus locus seu una pars eius inuenitur altior altera, iuxta approximationem ad solium principis sumitur enim pars illa solij ut altior, & reliquae ut inferiores sunt. Et sic diuina sapientia superficiem caeli empyrei, quamuis secundum se fecerit aequalem, secundum tamen quod uenit in uisum habitatio uis creaturaru.

¶ Ad hoc dicitur, quod licet secundum longitudinem diametri a centro ad circumferentiam nulla pars conuexae superficie corporis perfectae sphaerici sit altior alia, ut patet ex eo quod omnes lineae ducentur a centro ad circumferentiam sunt aequales: & secundum hunc sensum procedit dubium: si tamen eadem superficies conuexa consideretur ut ordinata ad aliquid unum in ea agendum (uerbi gratia ad exercendum actum iudicij) sic unus locus seu una pars eius inuenitur altior altera, iuxta approximationem ad solium principis sumitur enim pars illa solij ut altior, & reliquae ut inferiores sunt. Et sic diuina sapientia superficiem caeli empyrei, quamuis secundum se fecerit aequalem, secundum tamen quod uenit in uisum habitatio uis creaturaru.

¶ Ad hoc dicitur, quod licet secundum longitudinem diametri a centro ad circumferentiam nulla pars conuexae superficie corporis perfectae sphaerici sit altior alia, ut patet ex eo quod omnes lineae ducentur a centro ad circumferentiam sunt aequales: & secundum hunc sensum procedit dubium: si tamen eadem superficies conuexa consideretur ut ordinata ad aliquid unum in ea agendum (uerbi gratia ad exercendum actum iudicij) sic unus locus seu una pars eius inuenitur altior altera, iuxta approximationem ad solium principis sumitur enim pars illa solij ut altior, & reliquae ut inferiores sunt. Et sic diuina sapientia superficiem caeli empyrei, quamuis secundum se fecerit aequalem, secundum tamen quod uenit in uisum habitatio uis creaturaru.

ARTICVLVS V.

Utrum corpus Christi ascendit super omnem creaturam spirituales.

AD QVINTUM sic proceditur. AVT quod corpus Christi non a-

Intell. q. 2. ar. 3. cor. & Pl. 8. 6. Et Eph. 1. lect. 3. ar. 1. Intell. q. 2. ar. 3. cor. & Pl. 8. 6. Et Eph. 1. lect. 3. ar. 1.

Quaest. 52.

Capit. 55. ali. quatuor. a. prim. lo. 1.

D. 243.

Homil. 29. in euang. 1.

turarum beatarum, dispositi vnam partem, quasi totum, & reliquas 7 ordines ad illam, superiores vel inferiores. Et sic Christus in corpore in parte illa solus stans, in suprema parte supremo quoque loco residere dicitur: & reliquae creaturae beatae hinc & inde inferiores partes tenent.

buitur locus, & sic corpori Christi, debetur, ut sit supra spirituales creaturas.

ARTICVLVS VI.

¶ Super Questionem 97. Articulus sextus.

Utrum ascensio Christi sit causa nostrae salutis.

Titulus clarus.

In corpore vna conclusio. Ascensio Christi est causa nostrae salutis, & ex parte nostra, & ex parte ipsius. Probat quod ad primam partem quadrupliciter, & deinde quod ad secundam tripliciter. Omnia clara & ordinata sunt in littera.

¶ In ratione ad tertium, aduerte propter importunos, quod Christum corporaliter visum fuisse a Paulo, non est uertendum in dubium, quoniam verba ipsius Pauli, Nouissime autem tanquam abortiuo &c. hoc conuincunt ad litteram: sed an ista visio fuerit tunc cum dixit, Saule Saule quid me persequeris, dubitari ab aliquibus videtur: nec vlla dubium ratio fouet, nisi quia volunt dubitare. Auctor autem, quia nulla alia corporalis apparitio Christi, ad Paulum in sacra scriptura inuenitur, nisi illa, quae fuit in sua conuersione, illam dicit esse, quae Christus in proprio corpore sibi apparuit. Constat autem ex scriptura, illam fuisse corporalem & rationabilem est scripturam scriptura exponere: irrationabile autem apparitiones pro uoluntate multiplicare. In disciplinati quoque est querere in omnibus certitudine demonstrationem: sed, ut philosophi etiam tradiderunt, iuxta subiectam materiam certitudo amplectenda est.

AD SEXTVM sic proceditur. **V**t quod ascensio Christi non sit causa nostrae salutis: Christus enim fuit causa nostrae salutis, in quantum salutem nostram meruit: sed per ascensionem nihil nobis meruit, quia ascensio pertinet ad premium exaltationis eius, non est autem idem meritum & premium, sicut nec uia & terminus, ergo uidetur quod ascensio Christi non sit causa nostrae salutis.

¶ 2. Praeterea. Si ascensio Christi est causa nostrae salutis, maxime hoc uidetur quantum ad hoc, quod ascensio eius sit causa nostrae ascensionis: sed hoc collatum est nobis per eius passionem, quia, ut dicitur Hebr. 10. habemus fiduciam in introitu sanctorum per sanguinem ipsius, ergo uidetur quod ascensio Christi non fuerit causa nostrae salutis.

¶ 3. Praeterea. Salus nobis per Christum collata, est sempiterna, secundum illud Isa. 51. Salus autem mea in sempiternum erit: sed Christus non ascendit in caelum, ut ibi in sempiternum esset: dicitur enim Act. 1. Quemadmodum uidistis eum ascendentem in caelum, ita ueniet. Legitur etiam, multis sanctis se demonstrasse in terris post suam ascensionem, sicut de Paulo legitur Act. 9. ergo uidetur, quod eius ascensio non sit causa nostrae salutis.

SED CONTRA est, quod ipse dicit Ioan. 16. Expedi uobis, ut ego uadam, id est, ut recedam a uobis per ascensionem.

RESPON. Dicendum, quod ascensio Christi est causa nostrae salutis dupliciter. Vno modo, ex parte nostra: alio modo, ex parte ipsius. Ex parte quidem nostra, inquantum per Christi ascensio-

tionem mens nostram mouetur in ipsum, quia per eius ascensionem (sicut supra dictum est) primo quidem datur locus fidei: secundum, scilicet: tertio charitati: quarto, etiam per hoc reuerentia nostra augetur ad ipsum, dum iam non existimamus eum sicut hominem terrenum, sed sicut Deum caelestem, sicut & Apostolus dicit 2. ad Corinth. 5. Et si cognouimus, secundum carnem Christum, (id est, mortalem, per quod putauimus eum tantum hominem, ut glo. exponit) sed nunc iam non nouimus. Ex parte autem sua, quantum ad ea quae ipse fecit, ascendens propter nostram salutem: primo quidem uiam nobis preparauit ascendendi in caelum, secundum quod ipse dicit Ioan. 14. Vado parare uobis locum, & Mich. 2. Ascendit, pandens iter ante eos. Quia, n. ipse est caput nostrum, oportet illuc sequi membra, quo caput precessit, unde dicitur Ioan. 14. Ut ubi ego sum, & uos sitis. Et in huius signum, animas sanctorum, quas de inferno eduxerat, in caelum traduxit, secundum illud Psal. 67. Ascendens Christus in altum, captiuam duxit captiuitatem, quia, scilicet, eos, qui fuerant a diabolo captiuati, secum duxit in caelum, quasi in locum peregrinum humanae naturae, bona captione captiuos, ut pote per victoriam acquisitos. Secundum, quia sicut pontifex in veteri testamento, intrabat sanctuarium, ut assisteret Deo pro populo, ita & Christus intrauit caelum ad interpellandum pro nobis, ut dicitur Hebr. 7. Ipsa enim representatio sui ex natura humana, quam in caelum intulit, est quaedam interpellatio pro nobis, ut ex quo Deus humanam naturam sic exaltauit in Christo, etiam eorum misereatur, pro quibus filius Dei humanam naturam assumpsit. Tertio, ut in caelorum sede quasi Deus & Dominus constitutus, exinde diuina dona hominibus mitteret, secundum illud Eph. 4. Ascendit super omnes caelos, ut adimplet omnia, scilicet donis suis, secundum glossam.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod ascensio Christi est causa nostrae salutis, non per modum meriti: sed per modum efficientiae, sicut supra de resurrectione dictum est.

AD SECVNDVM dicendum, quod passio Christi est causa nostrae ascensionis in caelum, proprie loquendo, per remotionem peccati prohibentis, & per modum meriti: ascensio autem Christi est directe causa ascensionis nostrae, quasi inchoando ipsam in capite nostro, cui oportet membra coniungi.

AD TERTIVM dicendum, quod Christus semel ascendens in caelum, adeptus est sibi & nobis in perpetuum, ius & dignitatem mansionis caelestis: cui tamen dignitati non derogat, si ex aliqua dispensatione Christus quandoque corporaliter ad terram descendat, uel ut ostendat se omnibus, sicut in iudicio, uel ut ostendat se alicui specialiter, sicut Paulo, ut habetur Act. 9. Et ne quis credat hoc factum fuisse, non Christo ibi corporaliter presente, sed aliquo apparente, contrarium apparet per hoc quod ipse Apostolus dicit 1. ad Corinth. 15. ad confirmandam resurrectionis fidem, Nouissime omnium tanquam abortiuo uisus est & mihi. Quae quidem uisio ueritatem resurrectionis non probaret, nisi uerum Christi corpus uisum fuisset ab eo.